

Edukacja dla bezpieczeństwa

Małgorzata Kulik

**Suplement do narzędzi pomiaru dydaktycznego
i narzędzi do ewaluacji procesu rozwijania kompetencji kluczowych,
opracowany dla II i III etapu edukacyjnego
w zakresie nauczania przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa**

opracowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2024

Redakcja merytoryczna
Elżbieta Witkowska
Anna Aleksandra Wesołowska

Redakcja językowa i korekta
Marzena Odzimek-Jarosińska

Projekt okładki, layout
Ośrodek Rozwoju Edukacji

Redakcja techniczna i skład
Wojciech Romerowicz

Fotografia na okładce: © IgorVetushko/Bank zdjęć Photogenica

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Warszawa 2024
Wydanie I

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC BY-NC)
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Test diagnostyczny badający przyrost wiedzy i umiejętności w klasie VIII szkoły podstawowej – wersja A	4
1.1. Karta odpowiedzi i schemat punktowania – wersja A	6
1.2. Kartoteka testu diagnozy badającej przyrost wiedzy i umiejętności w klasie VIII szkoły podstawowej – wersja A	7
2. Test diagnostyczny badający przyrost wiedzy i umiejętności w klasie VIII szkoły podstawowej – wersja B	8
2.1. Karta odpowiedzi i schemat punktowania – wersja B	10
2.2. Kartoteka testu diagnozy badającej przyrost wiedzy i umiejętności w klasie VIII szkoły podstawowej – wersja B	11
Bibliografia	12

WSTĘP

W związku ze zmianami w podstawie programowej przedmiotu *Edukacja dla bezpieczeństwa* (EDB), które weszły w życie z dniem 1 września 2022 r. *Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* (Dz.U. z 2021 r., poz. 1082 oraz z 2022 r., poz. 655, 1079, 1116, 1383, 1700), należy zmodyfikować i uzupełnić dokument: *Stan bezpieczeństwa – Michała Szczepanika*, o nowe treści programowe. Proponowana modyfikacja oparta jest na programie nauczania EDB dla II etapu edukacyjnego: *Jestem bezpieczny – Leszka Stanisława Lesińskiego*, oraz poradniku metodycznym do programu nauczania edukacji dla bezpieczeństwa dla II i III etapu edukacyjnego: *Stan bezpieczeństwa – Szczepana Cypary*.

Analizując zapisy w ww. dokumencie, dokonano uzupełnienia w rozdziale II – *Testy diagnostyczne badające przyrost wiedzy i umiejętności*, wersje A i B.

1. TEST DIAGNOSTYCZNY BADAJĄCY PRZYROST WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI W KLASIE VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ – WERSJA A

Instrukcja dla ucznia

Przeczytaj uważnie polecenia i udziel poprawnych odpowiedzi.

1. Uzupełnij tekst. Wpisz odpowiedzi w wykropkowanych miejscach. (0–3 pkt)

Siły Zbrojne RP służą ochronie niepodległości państwa i niepodzielności jego terytorium. Zadaniem Sił Zbrojnych RP jest również:

- A. Zwalczanie klęsk i likwidacja ich skutków.
- B. Działania antyterrorystyczne.
- C. Akcje poszukiwawcze i ratownicze.
- D. Oczyszczanie terenów z materiałów i niebezpiecznych oraz ich unieszkodliwianie.
- E. Realizacja zadań z zakresu zarządzania

2. Zaznacz w tabeli zdanie prawdziwe (P) i zdanie fałszywe (F). (0–6 pkt)

Lp.	Zagadnienia	P	F
1.	Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych RP jest Prezydent RP.		
2.	Siły Zbrojne RP opierają się na służbie obowiązkowej.		
3.	Siły Zbrojne RP dzielą się na: Wojska Lądowe, Siły Powietrzne, Marynarkę Wojenną, Wojska Specjalne, Wojska Obrony Terytorialnej.		
4.	W ramach Wojsk Specjalnych RP działają m.in.: Jednostka Wojskowa GROM, Jednostka Wojskowa NIL, Jednostka Wojskowa AGAT, Państwowa Straż Pożarna, Związek Strzelecki „Strzelec” Józefa Piłsudskiego.		
5.	Wojska Obrony Terytorialnej są częścią sił zbrojnych przeznaczoną do prowadzenia działań taktycznych na obszarze kraju.		
6.	Minister Obrony Narodowej sprawuje cywilną kontrolę nad całokształtem funkcjonowania Sił Zbrojnych RP.		

3. Zaznacz prawidłową odpowiedź. (0–1 pkt)

W sytuacji zagrożenia – gdy napastnik posługuje się bronią palną, właściwą reakcją na jego atak będzie zachowanie się zgodne z zasadą:

- A. Chowaj się, uciekaj, walcz.
- B. Walcz, chowaj się, uciekaj.
- C. Uciekaj, chowaj się, walcz.
- D. Walcz, uciekaj, chowaj się.

4. Do zasad postępowania w sytuacji zagrożenia (A, B, C) dopasuj podane w punktach (1–14) zachowania. Numery odpowiedzi wpisz w wykropkowanych miejscach. (0–14 pkt)

- A. Jeśli będziesz uciekać:
- B. Jeśli schowasz się:
- C. Jeśli będziesz walczyć:

1. To jak najdalej.
2. Z pełną determinacją i maksymalną agresją.
3. Nie ruszaj się do końca strzelaniny.
4. Nie ratuj rzeczy osobistych.
5. To za naturalnymi osłonami.
6. Wyłącz źródła dźwięku i światła.
7. Nie bój się zranić napastnika.
8. To wykorzystaj ukształtowanie terenu i dostępne przeszkody.
9. Wycisz sygnał dźwiękowy w telefonie.
10. Bądź bezwzględny i bezlitosny.
11. Biegnij pochylony i obserwuj teren.
12. Czekaj na działanie policji.
13. Wykorzystaj przedmioty, które masz pod ręką lub są w pobliżu.
14. Połóż się na ziemi.

5. Podkreśl prawidłową odpowiedź i uzasadnij ją. (0–2 pkt)

Nieprzytomną kobietę w widocznej ciąży, z prawidłowym oddechem, należy ułożyć:

- A. W pozycji bezpiecznej na jej lewym boku.
- B. W pozycji bezpiecznej na dowolnym boku.
- C. Nie układać i pozostawić w pozycji zastanej.
- D. W pozycji bezpiecznej na dowolnym boku i po 30 minutach zmienić stronę.

Uzasadnij

.....

6. Jesteś świadkiem zdarzenia, w którym poszkodowana osoba jest nieprzytomna i nie oddycha. Podejmujesz działanie i wykonujesz resuscytację krążeniowo-oddechową (RKO). W jakim momencie możesz przerwać akcję? Zapisz odpowiedź poniżej. (0–5 pkt)

.....

.....

1.1. Karta odpowiedzi i schemat punktowania – wersja A

(31 punktów do zdobycia)

Numer zadania	Prawidłowa odpowiedź	Zasady przyznawania punktów	Punktacja
1.	Kolejność: A, D, E Opis w kolejności: A. żywiołowych D. wybuchowych E. kryzysowego	Za poprawne uzupełnienie tekstu – 1 pkt	0–3 pkt
2.	Kolejność: 1. P 2. F 3. P 4. F 5. P 6. P	Za poprawne uzupełnienie – 1 pkt	0–6 pkt
3.	Poprawna: D	Za poprawną odpowiedź – 1 pkt	0–1 pkt
4.	Poprawnie uzupełnione: A. 1, 4, 11 B. 3, 5, 6, 8, 9, 12, 14 C. 2, 7, 10, 13	Za każde poprawne przyporządkowanie czynności – 1 pkt	0–14 pkt
5.	Poprawna: A Poprawne uzasadnienie: ▪ położenie na prawym boku może powodować ucisk płodu i macicy na duże naczynia krwionośne.	Za poprawną odpowiedź – 1 pkt Za poprawne uzasadnienie – 1 pkt	0–2 pkt
6.	Poprawna: ▪ na miejsce przybędą wykwalifikowane służby medyczne i przejmą działania ratunkowe; ▪ czynności RKO przejmie od nas inny świadek zdarzenia; ▪ uszkodzowany zacznie reagować (np. poruszy się, pojawi się grymas, otworzy oczy, zacznie kaszleć, poczujemy opór na klatce piersiowej); ▪ opadniemy z sił i nie ma nikogo, kto może nas zmienić, pojawiło się zagrożenie (np. zadymienie, pożar, agresywny pies).	Za poprawne wskazanie sytuacji – 5 pkt	0–5 pkt

1.2. Kartoteka testu diagnozy badającej przyrost wiedzy i umiejętności w klasie VIII szkoły podstawowej – wersja A

Numer zadania	Treści szczegółowe z PP/cele szczegółowe – klasa VIII	Umiejętności sprawdzające stopień opanowania wiedzy	Poziom poznawczy wg taksonomii Blooma	Typ zadania
1.	I.4. Zna misję Sił Zbrojnych RP, ich rolę, podstawowe zadania w systemie obronności państwa.	Znajomość podstawowych zadań w systemie obronności Sił Zbrojnych RP.	II	Otwarte KO (krótkie odpowiedzi)
2.	I.4. Zna misję Sił Zbrojnych RP, strukturę organizacyjną i uzbrojenie.	Znajomość struktury organizacyjnej Sił Zbrojnych RP.	I	Zamknięte
3.	III.15.c. Zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”).	Wymienia zasadę zachowania się w przypadku sytuacji zagrożenia życia – atak napastnika z użyciem broni konwencjonalnej.	I	Zamknięte
4.	III.15.c. Zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”).	Przyporządkowuje zachowania do odpowiedniej zasady – „uciekaj, schowaj się, walcz”.	II	Zamknięte
5.	III.8.f. Układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej.	Zna zasadę poprawnego układania w pozycji bocznej kobiety w widocznej ciąży.	IV	Zamknięte Otwarte KO
6.	II.2.a.b.c. Zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia.	Wymienia sytuacje, w których można przerwać RKO.	II	Otwarte KO

2. TEST DIAGNOSTYCZNY BADAJĄCY PRZYROST WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI W KLASIE VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ – WERSJA B

Instrukcja dla ucznia

Przeczytaj uważnie polecenia i udziel poprawnych odpowiedzi.

1. Uzupełnij tekst. Wpisz odpowiedzi w wykropkowanych miejscach. (0–3 pkt)

Siły Zbrojne RP służą ochronie niepodległości państwa i niepodzielności jego terytorium. Zadaniem Sił Zbrojnych RP jest również:

- A. Zwalczanie klęsk i likwidacja ich skutków.
- B. Działania antyterrorystyczne.
- C. Akcje poszukiwawcze i ratownicze.
- D. Oczyszczanie terenów z materiałów i niebezpiecznych oraz ich unieszkodliwianie.
- E. Realizacja zadań z zakresu zarządzania

2. Zaznacz w tabeli zdanie prawdziwe (P) i zdanie fałszywe (F). (0–6 pkt)

Lp.	Zagadnienia	P	F
1.	Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych RP jest Minister Obrony Narodowej.		
2.	Siły Zbrojne RP opierają się na służbie obowiązkowej.		
3.	Siły Zbrojne RP dzielą się na: Wojska Lądowe, Siły Powietrzne, Marynarkę Wojenną, Wojska Specjalne, Wojska Obrony Terytorialnej.		
4.	W ramach Wojsk Specjalnych RP działają m.in.: Jednostka Wojskowa GROM, Jednostka Wojskowa NIL, Jednostka Wojskowa AGAT.		
5.	Wojska Obrony Terytorialnej są częścią sił zbrojnych przeznaczoną do prowadzenia działań taktycznych na obszarze kraju i zagranicą.		
6.	Prezydent RP sprawuje cywilną kontrolę nad całokształtem funkcjonowania Sił Zbrojnych RP.		

3. Zaznacz prawidłową odpowiedź. (0–1 pkt)

W sytuacji zagrożenia – gdy napastnik posługuje się bronią palną, właściwą reakcją na jego atak będzie:

- A. Uciekaj, chowaj się, walcz.
- B. Walcz, chowaj się, uciekaj.
- C. Chowaj się, uciekaj, walcz.
- D. Walcz, uciekaj, chowaj się.

4. Do zasad postępowania w sytuacji zagrożenia (A, B, C) dopasuj podane w punktach (1–14) zachowania. Numery odpowiedzi wpisz w wykropkowanych miejscach. (0–14 pkt)

- A. Jeśli będziesz uciekać:
- B. Jeśli schowasz się:
- C. Jeśli będziesz walczyć:

- 1. To jak najdalej.
- 2. Z pełną determinacją i maksymalną agresją.
- 3. Nie ruszaj się do końca strzelaniny.
- 4. Nie ratuj rzeczy osobistych.
- 5. To za naturalnymi osłonami.
- 6. Wyłącz źródła dźwięku i światła.
- 7. Nie bój się zranić napastnika.
- 8. To wykorzystaj ukształtowanie terenu i dostępne przeszkody.
- 9. Wycisz sygnał dźwiękowy w telefonie.
- 10. Bądź bezwzględny i bezlitosny.
- 11. Biegnij pochylony i obserwuj teren.
- 12. Czekaj na działanie policji.
- 13. Wykorzystać przedmioty, które masz pod ręką lub są w pobliżu.
- 14. Połóż się na ziemi.

5. Podkreśl prawidłową odpowiedź i uzasadnij ją. (0–2 pkt)

Nieprzytomną kobietę w widocznej ciąży, z prawidłowym oddechem, należy ułożyć:

- A. W pozycji bezpiecznej na dowolnym boku.
- B. W pozycji bezpiecznej na jej lewym boku.
- C. W pozycji bezpiecznej na prawym boku i po 30 minutach zmienić stronę.
- D. Nie układać i pozostawić w pozycji zastanej.

Uzasadnij

6. Jesteś świadkiem zdarzenia, w którym poszkodowana osoba jest nieprzytomna i nie oddycha. Podejmujesz działanie i wykonujesz resuscytację krążeniowo-oddechową (RKO). W jakim momencie możesz przerwać akcję? Zapisz odpowiedź poniżej. (0–5 pkt)

.....
.....

2.1. Karta odpowiedzi i schemat punktowania – wersja B

(31 punktów do zdobycia)

Numer zadania	Prawidłowa odpowiedź	Zasady przyznawania punktów	Punktacja
1.	Kolejność: A, D, E Opis w kolejności: A. żywiłowych D. wybuchowych E. kryzysowego	Za poprawne uzupełnienie tekstu – 1 pkt	0–3 pkt
2.	Kolejność: 1. F 2. P 3. P 4. P 5. F 6. F	Za poprawne uzupełnienie – 1 pkt	0–6 pkt
3.	Poprawna: A	Za poprawną odpowiedź – 1 pkt	0–1 pkt
4.	Poprawnie uzupełnione: A. 1, 4, 11 B. 3, 5, 6, 8, 9, 12, 14 C. 2, 7, 10, 13	Za każde poprawne przyporządkowanie czynności – 1 pkt	0–14 pkt
5.	Poprawna: B Poprawne uzasadnienie: ▪ położenie na prawym boku może powodować ucisk płodu i macicy na duże naczynia krwionośne.	Za poprawną odpowiedź – 1 pkt Za poprawne uzasadnienie – 1 pkt	0–2 pkt
6.	Poprawna: ▪ na miejsce przybędą wykwalifikowane służby medyczne i przejmą działania ratunkowe; ▪ czynności RKO przejmie od nas inny świadek zdarzenia; ▪ poszkodowany zacznie reagować (np. poruszy się, pojawi się grymas, otworzy oczy, zacznie kaszleć, poczujemy opór na klatce piersiowej); ▪ opadniemy z sił i nie ma nikogo, kto może nas zmienić; ▪ pojawiło się zagrożenie (np. zadymienie, pożar, agresywny pies).	Za poprawne wskazanie sytuacji – 5 pkt	0–5 pkt

2.2. Kartoteka testu diagnozy badającej przyrost wiedzy i umiejętności w klasie VIII szkoły podstawowej – wersja B

Numer zadania	Treści szczegółowe z PP/cele szczegółowe – klasa VIII	Umiejętności sprawdzające stopień opanowania wiedzy	Poziom poznawczy wg taksonomii Blooma	Typ zadania
1.	I.4. Zna misję Sił Zbrojnych RP, ich rolę, podstawowe zadania w systemie obronności państwa.	Znajomość podstawowych zadań w systemie obronności Sił Zbrojnych RP.	II	Otwarte KO (krótkie odpowiedzi)
2.	I.4. Zna misję Sił Zbrojnych RP oraz strukturę organizacyjną i uzbrojenie.	Znajomość struktury organizacyjnej Sił Zbrojnych RP.	I	Zamknięte
3.	III.15.c. Zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”).	Wymienia zasadę zachowania się w przypadku sytuacji zagrożenia życia – atak napastnika z użyciem broni konwencjonalnej.	I	Zamknięte
4.	III.15.c. Zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”).	Przyporządkowanie zachowania do odpowiedniej zasady – „uciekaj, schowaj się, walcz”.	II	Zamknięte
5.	III.8.f. Układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej.	Znajomość poprawnego układania w pozycji bocznej kobiety w widocznej ciąży.	IV	Zamknięte Otwarte KO
6.	III.2.a.b.c. Zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia.	Wymienia sytuacje, w których można przerwać RKO.	II	Otwarte KO

KRYTERIA OCENIANIA – powinny być zgodne z wewnętrznymi zapisami szkoły.

Oto propozycja:

- 100% – 31 pkt – ocena celująca;
- 90–99% – 29–30 pkt – ocena bardzo dobra;
- 76–89% – 24–28 pkt – ocena dobra;
- 51–75% – 16–23 pkt – ocena dostateczna;
- 31–50% – 10–15 pkt – ocena dopuszczająca;
- 0–30% – 0–9 pkt – ocena niedostateczna.

W przypadku oceniania ucznia ze SPE zaleca się przekazanie mu ustnej lub pisemnej informacji zwrotnej na temat jego pracy.

Uwaga: Zachęcam do rezygnacji wystawiania stopnia na rzecz informacji zwrotnej.

BIBLIOGRAFIA

Zintegrowana Platforma Edukacyjna, [Resuscytacja krążeniowo-oddechowa dzieci](#) [dostęp: 20.11.2023].

Zintegrowana Platforma Edukacyjna, [Przytomny – nieprzytomny](#) [dostęp: 20.11.2023].

Małgorzata Kulik – nauczycielka dyplomowana wychowania fizycznego i edukacji dla bezpieczeństwa z 30-letnim stażem w szkole ponadpodstawowej. Doradczyni metodyczna przedmiotów: wychowanie fizyczne i edukacja dla bezpieczeństwa w Centrum Edukacji Nauczycieli (CEN) w Koszalinie. Ekspertka do spraw awansu zawodowego oraz ekspertka przedmiotowa w województwie zachodniopomorskim w zakresie wychowania fizycznego. Współautorka i prowadząca warsztaty metodyczne na takie tematy jak: planowanie pracy nauczyciela, rozwiązania metodyczne i przykłady dobrej praktyki z zakresu wychowania fizycznego i edukacji dla bezpieczeństwa. Autorka wielu publikacji przedmiotowych zamieszczanych na stronach CEN. Inicjatorka i współorganizatorka konferencji metodycznych o zasięgu wojewódzkim. Autorka i realizatorka grantów edukacyjnych Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty, m.in. *Jak zachęcić dziecko do aktywności fizycznej i jak uczyć kompetencji kluczowych na lekcjach wychowania fizycznego.*